

NYTT

Afghanistan

NR 4 2015

TIDSKRIFT AV SVENSKA AFGHANISTANKOMMITTÉN

Tema:

Afghaner på flykt

De som skickas tillbaka

Ensamkommande minderåriga

AFGHANISTAN-NYTT kommer ut fyra gånger per år och ges ut av Svenska Afghanistankommittén, SAK.
ANSVARIG UTGIVARE: Peder Jonsson.
REDAKTÖR: Gudrun Renberg.

ISSN 0280-7041
TRYCK: Trydells Tryckeri AB, Laholm.
ANNONSPRISER: Helsida: 5 000 kr,
1/2-SIDA: 2 500 kr, 1/4-SIDA: 1 250 kr.
UPPLAGA: 9 500 ex.
PRESSLAGD: 7 december 2015.

Afghanistan-nytt stöds med bidrag från Sida. Sida delar nödvändigtvis inte de åsikter som framförs. SAK ansvarar för innehållet.

KONTAKT:
SVENSKA AFGHANISTANKOMMITTÉN
Malmgårdsvägen 63, 116 38 Stockholm
Tel 08-545 818 40, Fax 08-545 818 55
info@sak.se, www.sak.se

SAKS LOKALKOMMITTÉER:
GÖTEBORG Tomas Jansson
tomasjansson48@gmail.com
JÖNKÖPING Claes Renström
070-310 23 74, claes.renstrom@hotmail.se
LUND Anders Davidson
073-645 05 71,
andersdavidsonsak@gmail.com
MALMÖ Ilse Cort Wahlroos
073-325 44 81, ilse.wahlroos@telia.com
SKELLEFTEÅ Anders Lövheim
070-686 16 38, a.lovheim@hotmail.com
Skövde/Skaraborg Anders Boström
andersbostrom28@gmail.com
STOCKHOLM Jan-Inge Bengtsson
stockholm@sak.se
SUNDSVALL Anna Westin
070-202 06 28,
anna.m.westin@hotmail.com
SÖDERTÄLJE Hans L Hansson,
070-342 69 20, hassehansson@gmail.com
UPPSALA Karin Johansson
anna.karin.lizzie@gmail.com
VÄNERSBORG Anna-Clara Spånberg
annaclara.spanberg-Backemo@skanova.se
VÄXJÖ Sahar Mohamadi 0757-10 58 71,
sahar_ros2004@hotmail.com

OMSLAG:
FOTO: Christoffer Hjalmarsson
Yasser från Wardak flydde till Sverige men skickades tillbaka och lever idag i Kabul.

Innehåll

INTRO.....	3
I KORTHET.....	4
TEMA: AFGHANER PÅ FLYKT.....	6
De som kommer hit – och som skickas tillbaka	6
De som nyss kommit hit	10
De som tar emot.....	11
De som kom och stannade.....	12
Analys: Afghansk folkvandring.....	14
Utsatta ställs mot utsatta – vem ska betala notan?.....	18
INTERVJUN: MÖT JAMILA AFGHANI.....	19
KULTUR: AFGHANSK FILMKONST.....	20
ENGAGEMANG.....	22
SISTA ORDET.....	26

14 Analys: Afghansk folkvandring

Det händer hos oss nu

NÄR DETTA SKRIVS HADE Migrationsverket just lämnat sina siffror till och med november. Då hade 36 261 afghaner sökt asyl här – att jämföra med 21 551 till och med oktober. Antalet i bara november är alltså mer än hälften av årets första 10 månader. Över hälften av dem som kommer är ensamkommande minderåriga, nästan bara pojkar.

Afghaner som flyr hit ökar inte bara i accelererande antal, det är också den grupp som ökar allra mest. För trots det outhärdliga läget i Syrien och den terror som befolkningen utsätts för där, är ökningen av afghaner mycket större än den av i Sverige.

Att ökningen här är så enorm i år har flera samverkande orsaker, där Migrationsverkets ändrade rättsliga ställningstagande är en. Försämrade säkerhet och minskad framtidstro i Afghanistan påverkar också, och hur länder närmare Afghanistan förhåller sig – som Turkiet, Iran och Pakistan. Men oavsett orsaker sker detta här hos oss nu.

Flyktinghjälp är inte Svenska Afghanistankommitténs uppdrag – vårt fokus är utveckling av Afghanistan för att minska fattigdomen och öka möjligheterna för befolkningen där. Men många medlemmar i Svenska Afghanistankommittén tar egna initiativ för att hjälpa nyanlända afghaner, med språkhjälp, introduktion, utbildning av personal vid boenden och på Migrationsverket om Afghanistan, med mera. Självklart är vår medkänsla stark och

vår oro stor. Lika självklart är att Afghanistan behöver vårt stöd nu som tidigare – än mer nu än tidigare. Kom gärna ihåg det i julklappssäcken...

Det är extremt svårt att hantera ett så dramatiskt, aktuellt och ständigt föränderligt ämne i en tidskrift som Afghanistan-nytt, med ungefär en månads pressläggning. Vi är mitt i ett skeende och när ni läser detta kan mycket mer ha hänt.

En önskan inför det nya året måste vara att det så kallade världssamfundet snarast hittar bättre strategier för att öka möjligheterna till fred och framtidstro i de svårt sargade delar av världen som så många människor känner sig tvingade att lämna. Men också att vi i vår del av världen bättre ska kunna ge plats åt dem som söker skydd och ett nytt liv här.

God Jul och
ett Bättre Nytt År önskar

Gudrun Renberg
Redaktör Afghanistan-nytt

19 Prisbelönt för sitt arbete för kvinnor i Afghanistan

20 Afghansk filmkonst

Foto: Gustaf Sörnmo

Hallå där.

...Filippa Almlund, SAKs nya föreningshandläggare.

TEXT: GUDRUN RENBERG

Hur har din väg till Svenska Afghanistankommittén sett ut?

Kanske började den redan när jag var barn och mormor berättade om sina erfarenheter från Helsingfors under finska vinterkriget, och om sitt engagemang för personer som flytt till Sverige... Eller så var det i Dnipropetrovsk i östra Ukraina där jag första gången arbetade med engagemang i civilsamhället. Jag har också arbetat ett år i södra Kirgizistan med lokala initiativ genom Centralasiengrupporna, och sedan på organisationen Tamam i Lund med att skapa mötesplatser med mångfald för nyanlända barn och unga. Allt detta har gjort det självklart för mig att fortsätta arbeta för solidaritet och med människor som vill göra skillnad, och att göra det på SAK innebär dessutom att få arbeta med en del av världen som intresserar mig väldigt mycket.

Vad i dina tidigare erfarenheter tror du kan komma till nytta på ditt nya jobb?

Mina erfarenheter från annat ideellt engagemang gör att jag vet att vara ideellt engagerad kan vara både fantastiskt och frustrerande. Som föreningshandläggare hoppas jag få möjlighet att underlätta och stötta organisationens hjältar – de ideellt engagerade medlemmarna. Jag har också erfarenhet från föreningsdemokrati i praktiken; att stöta och blöta protokoll och underlag, organisera årsmöten och skapa förutsättningar för medlemmars deltagande i alla delar av organisationen. Och så förstås mitt engagemang för Centralasien och min erfarenhet därifrån att man kan göra skillnad!

Vad är din ambition att åstadkomma i dina kontakter med medlemsrörelsen?

Det finns olika anledningar att engagera sig i Afghanistan och det speglas verkligen i medlemsrörelsen. Antingen var det på grund av Sovjetinvasionen, eller så har man kanske flytt från talibaner, kanske arbetat i ISAF-insatsen, eller kommit i kontakt med ensamkommande. Eller så har man läst en artikel, en bok eller sett en film. Oavsett anledning så vill jag att just det individuella engagemanget ska få ta plats. Jag vill göra det tydligt och enkelt att engagera sig, bidra till att skapa en tillgänglig organisation och en levande medlemsrörelse, och stötta med de resurser som behövs – som tid, material eller kontakter. Sen vet jag att medlemmarna kommer att lära mig otroligt mycket också och det ser jag fram emot!

Ändrade attityder bland talibaner om flickors skolgång

ETT PÅGÅENDE FORSKNINGSPROJEKT vid New York University om utbildning och kvinnors rättigheter i Afghanistan "Education, Women's rights and transition in Afghanistan" visar intressanta förändringar i talibaners attityd till flickors skolgång. Projektet leds av Afghanistanexperten Barnett Rubin, som är chef för den utrikespolitiska tankesmedjan Center for International Cooperation på New York University samt Afghanistanrådgivare åt den amerikanska regeringen.

I november var Rubin i Stockholm och berättade tillsammans med Svenska Afghanistankommitténs styrelseledamot Anders Fänge om projektet.

Studien visar att från att ha varit helt emot att flickor går i skolan och till och med stängt flickskolor, händer nu allt oftare att talibaner själva hjälper till att hålla skolorna öppna. Dessutom tilläts fler kvinnliga lärare utbilda flickor, som då får fortsätta sin utbildning efter pubertetsåldern. Det har tidigare varit mycket ovanligt i afghanska skolor.

Hur talibaner förhåller sig till flickor i skolan ser olika ut i olika delar av Afghanistan, men Rubin menar ändå att det tydligt pågår en positiv utveckling. Skälen bakom talibanernas skiftade attityd menar han är de attitydförändringar bland afghaner i allmänhet som gradvis inträtt sedan skolor började öppnas igen, för 13 år sedan efter talibanregimens fall.

Idag är kraven från afghanerna själva att deras barn, även deras döttrar, ska få gå i skolan starka. Det märker också Svenska Afghanistankommittén.

– När vi på 80- och 90-talen frågade i byarna vad människorna där behövde mest hjälp med, kom alltid sjukvård och brunnar högst upp på listan. Skolor kom långt ned, om det alls fanns med. Idag är skolor högst upp, efterfrågan är enorm säger Anders Fänge från SAKs styrelse.

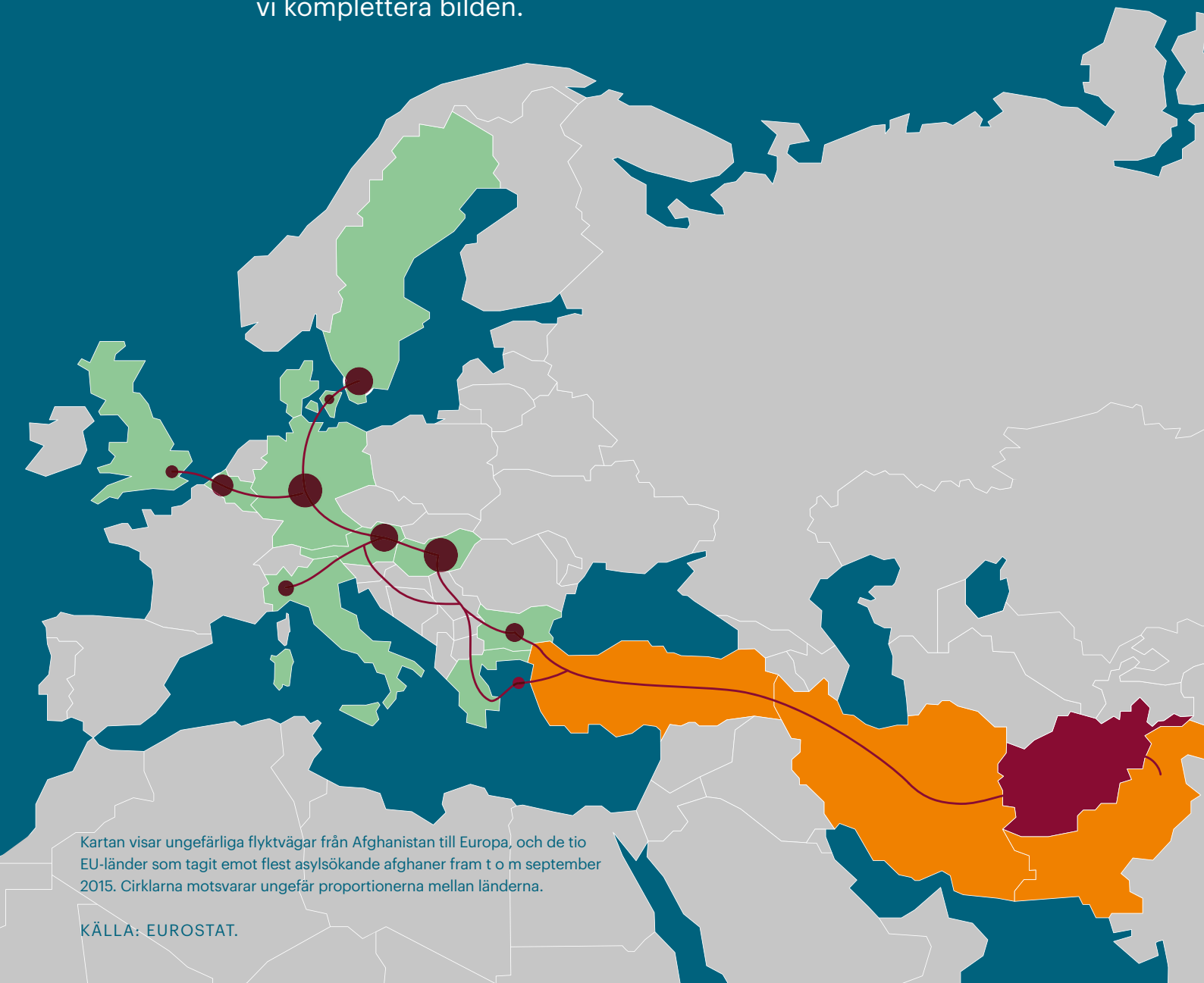
SAK-skolor stängda av IS

ISLAMISKA STATENS (IS) NÄRVARO i vissa regioner i Afghanistan är bekräftad och tilltagande. En IS-grupp i Nangahar hotade i september lärare i Kot-distriktet att sluta eftersom lärarna ses som del av den afghanska staten, och IS förbjuder skolor. IS krävde i samma distrikt lärare på böter som straff för sin verksamhet. 67 av Svenska Afghanistankommitténs (SAK) byskolor med 2 000 elever stängde tillfälligt. Efter en tid kunde 36 byskolor med drygt 1 000 elever öppna igen, övriga är ännu stängda. SAK jobbar för att de ska kunna öppnas.

Tema: Afghaner på flykt

Många afghaner kommer nu till Europa. Många fler än tidigare. Sverige gick i höst om Tyskland som mottagarland för asylsökande afghaner inte bara räknat per capita, utan i absoluta tal. Skälen till den stora ökningen just nu är flera och situationen ytterst komplex.

Ur statistikens siffror låter vi en handfull individer med olika erfarenheter av flykt ur ett afghanskt perspektiv komma till tals. Med analys och grafik försöker vi komplettera bilden.

Kartan visar ungefärliga flyktvägar från Afghanistan till Europa, och de tio EU-länder som tagit emot flest asylsökande afghaner fram till och med september 2015. Cirkelarna motsvarar ungefär proportionerna mellan länderna.

KÄLLA: EUROSTAT.

De som kommer hit – och som skickas tillbaka

Hittills i år har antalet afghaner som söker asyl i Sverige ökat med närmare 1 000 procent jämfört med samma period 2014. Över hälften av dem är ensamkommande minderåriga. Många kommer att få stanna men många kommer också att skickas tillbaka. För dem väntar många svårigheter och de flesta försöker fly igen.

TEXT: IVAR ANDERSEN FOTO: CHRISTOFFER HJALMARSSON

UNDER 2015 HAR ANTALET asylsökande från Afghanistan ökat dramatiskt. Från första januari till sista november sökte 36 261 afghaner asyl i Sverige. 14 710 av dem kom bara i november. Det är en ökning med drygt 1 000 procent jämfört med samma period föregående år och nästan lika många som det totala antalet asylsökande 2001–2014.

En så omfattande ökning går ofta att koppla till en specifik händelse – som ett krigsutbrott eller ny lagstiftning som slår mot en minoritetsgrupp – men i fallet med de afghanska flyktingarna finns hittills ingen entydig förklaring.

Anders Rydén, Afghanistananalytiker vid Migrationsverket, menar att det finns en rad olika faktorer som ligger bakom.

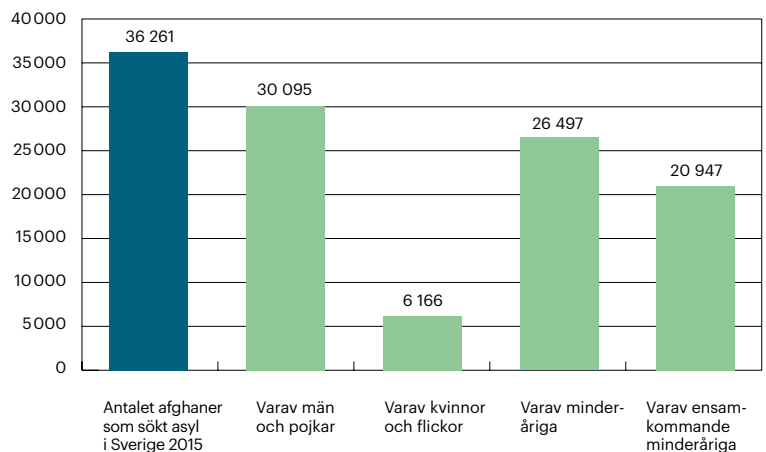
– Många av de asylsökande är ensamkommande minderåriga som har bott i Iran och Turkiet. Så man måste titta på minst tre länder och omständigheterna i dem när man ska klura ut varför så många människor kommer just nu, säger Anders Rydén.

År 2013 utfärdade Migrationsverket ett så kallat rättsligt ställningstagande enligt vilket det inte längre rådde väpnad konflikt i någon av Afghanistans provinser och att internflykt var ett alternativ för vuxna män. Efter det gick antalet asylsökande ned något men låg fortfarande på en historiskt sett hög nivå.

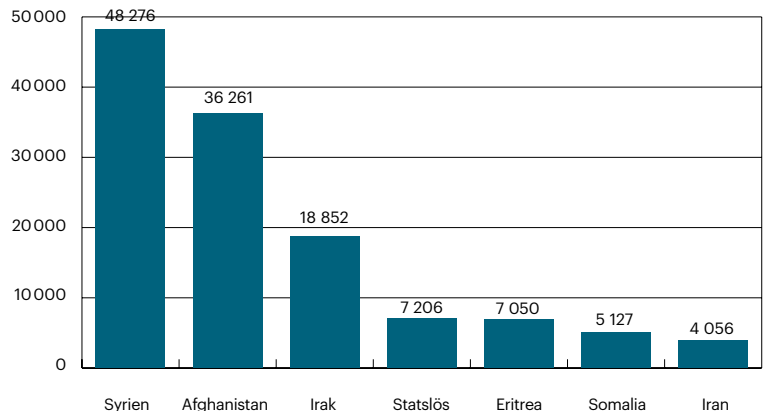
Vid slutet av förra året överlämnade de internationella trupperna ansvaret för säkerheten till de nationella myndigheterna. Sedan dess har den interna oron tilltagit, bland annat i samband med talibanernas offensiv mot staden Kunduz. Och i april i år uppdaterade Migrationsverket sitt ställningstagande och anser nu att väpnad konflikt återigen råder i de flesta provinser. I augusti visade UNAMA:s halvårsrapport att antalet civila dödsoffer under första hälften av 2015 uppgick till 1 592 döda och 3 329 skadade, de högsta siffrorna sedan FN-organet började föra statistik.

– Den generella säkerhetssituationen är den sämsta sedan 2001. Den humanitära situationen är också väldigt problematisk och den nya regeringen har ännu inte lyckats uppfylla sina vallöften om slut på korruption, krig och rättslöshet. Jag tror inte att man måste ha ett direkt hot riktat mot sin person för att fly, jag tror att det också handlar om att framtidstron är på upphällningen, säger Anders Rydén.

ANTAL ASYLSÖKANDE FRÅN AFGHANISTAN I ÅR T O M NOVEMBER, FÖRDELAT MÄN/KVINNOR OCH MINDERÅRIGA TOTALT SAMT ENSAMKOMMANDE MINDERÅRIGA.

DE SJU STÖRSTA LÄNDERNA, ASYLSÖKANDE I SVERIGE 2015, T O M NOV

KÄLLA: MIGRATIONSVERKET

– Folk som skickar en son till Europa eller Australien tror att den kommer till ett himmelrike. De vill inte ge upp den illusionen, säger migrationsforskaren Liza Schuster.

Ytterligare förklaringar till ökningen

Som möjlig förklaring till flyktingströmmen har anförts att iranska myndigheter blivit hårdare och utvisar fler afghanska flyktingar. Enligt Islamuddin Jurat, talesperson på afghanska Departementet för flyktingar och återvändande, MORR, motiverar Iran sin nya policy med att landet försöker hindra människor från att ta sig till Syrien och ansluta till Islamiska staten.

– Irans regering kränker dessa människors rättigheter, men den har också bett den afghanska regeringen att hindra dessa människor från att åka till Iran, säger han till Washington Post.

Men Abdul Ghafoor, migrationsrättsaktivist i Kabul med uppdrag för bland annat UNHCR, påpekar att Iran sedan lång tid massdeporterat afghaner.

– Skillnaden nu är att händelserna i Kunduz har förstärkt människors oro. De är osäkra på framtiden och regeringens kapacitet att sörja för medborgarnas säkerhet. Eftersom så många nu flyr Afghanistan så vill inte de afghanska flyktingarna i Iran återvända utan hellre söka sig vidare mot Europa, säger Abdul Ghafoor.

Under sommaren släppte Turkiet också på sin gränsbevakning mot EU, vilket hade stor påverkan på flyktingströmmarna.

Det redan fattiga Afghanistan har dessutom blivit ännu fattigare. När merparten av de internationella trupperna lämnade landet i slutet av 2014 följde många hjälporganisationer med. Samtidigt gör säkerhetsläget att den lokala ekonomin fortsätter att gå på knäna.

Anders Rydén på Migrationsverket ser ytterligare en förklaring. Den massiva mängden flyktingar från krigets Syrien har lett till stor tillväxt i den cyniska branschen flyktingsmuggling och konkurrensen har helt enkelt pressat priserna.

– Priserna för smuggling har gått ned, jag tror att det även finns ett sådant incitament. Att det är nu taget går och det gäller att passa på för att inte missa chansen.

Svårt för dem som skickas tillbaka

Många av dem som nu söker asyl kommer att få stanna. Men många kommer också att skickas tillbaka till ursprungslandet. Från 2001 och fram till utgången av 2014 hade 24 335 afghaner sökt asyl i Sverige. Av dessa beviljades 76 procent uppehållstillstånd.

Sverige har under dessa år skickat tillbaka nästan 6 000 asylsökande till Afghanistan. Vi vet mycket lite om vad som därefter hänt med dem.

Forskaren Liza Schuster, som har sin akademiska bakgrund på Oxford och London School of Economics, flyttade 2014 till Kabul för att studera vad som egentligen händer med dem som sänds tillbaka. Hennes forskning visar att de allra flesta försöker fly igen.

– Om någon blir deporterad hit och finner att förhållandena inte har förändrats så kommer den personen att fly igen. Det faktum att de har uppehållit sig i Europa och skaffat vänner eller familj skapar ett tryck att fly igen, liksom skulden de dragit på sig första gången. Och skammen att misslyckas inför sin familj är stor. Det här innebär att deportationer är totalt meningslösa. De gör livet hårdare för alla.

Ett argument som ibland framförs i migrationsdebatten är att en restriktiv invandringspolitik avskräcker människor från att fly. Det är ett påstående som saknar empiriskt stöd, säger Liza Schuster. Däremot visar hennes egna data att oavsett ursprungliga flyktskäl så är incitamenten att fly alltid starkare efter ett återsändande än de var vid det första flykttillfället.

– Om du blir deporterad från Iran så finns det inget stigma. Alla vet hur villkoren ser ut där och hur polisen beter sig. Men folk som skickar en son till Europa eller Australien tror att den kommer till ett himmelrike. De vill inte ge upp den illusionen, de föredrar att tro att anledningen till deportationen är att sonen varit korkad eller begått brott, säger Liza Schuster.

Unga män från Afghanistans isolerade landsbygd möts ofta av skepsis om de återvänder. Under tiden utomlands kan de ha lagt sig till med nya kulturella vanor och upplevt ha blivit ”smittade” av västerlandet. Många åker aldrig hem igen.

– De enda jag träffat som klarat att komma tillbaka är folk som har ett starkt nätverk i Kabul och familj som har pengar, fortsätter Liza Schuster. Men om familjen sålt landet som skulle fördelas på tre bröder för att en broder ska resa och den brodern kommer tillbaka tomhänt, då kommer han hem till två andra bröder som är arga på honom.

För vissa innebär återsändandet inte bara svårigheter utan det definitiva slutet. 2006 kunde en studie från australiska människorättsorganisationen Edmund Rice Centre slå fast att av 36 afghaner som tvångsavvisats från Australien mördades två efter hemkomsten. Ytterligare sju saknades och befarades ha dödats.

De som skickas tillbaka

Sedan 2001 har 76 procent av alla afghanska flyktingar beviljats uppehållstillstånd. Men tusentals har skickats tillbaka. Ofta handlar deras historier om familjesplittring. A-Nytt har pratat med ett par av dem. TEXT: IVAR ANDERSEN FOTO: CHRISTOFFER HJALMARSSON

”Vi hade i alla fall Sundsvall”

– De två år som vi var tillsammans i Sundsvall var vårt liv. Vi hade ett rum och var tillsammans och sedan föddes min son. Sedan hade vi ingenting. Innan hade vi inte heller någonting. Men vi hade i alla fall Sundsvall.

Rahmin är i 40-årsåldern och har separerats från sin fru och sitt barn som lever gömda i Sverige.

Han kom till Sverige första gången 2003, den 16 januari. Pappan hade gjort affärer med mäktiga män. Någonting hade gått snett och faderns död räckte inte för att göra upp räkenskaperna.

Rahmin arbetade, lärde sig svenska och ansträngde sig för att bli en del av det nya samhället. Men november 2009 sändes han tillbaka till Kabul.

Som så många andra flydde han igen. En månad efter avvisningen anlände han till Iran. Livet där var tufft, men han mötte någon som förgyllde det. När Rahmin återigen flydde var det för kärlekens skull.

– Hennes familj accepterade inte vårt giftermål. De ville att hon skulle gifta sig med en kusin istället. Det var därför vi stack.

Återigen gick resan norrut. Det var Rahmins förslag. – Jag hade varit sex-sju år i Sverige, jag kunde språket, jag hade vänner. Jag tänkte att den här gången kanske de inte skickar tillbaka mig.

De anlände den 1 september 2010. En jurist hade bedömt att de skulle beviljas asyl. Men beskedet från Migrationsverket var avslag.

– De har inte accepterat min historia. De kallar det så, ”historia”, för att de säger att det inte är på riktigt.

Hustrun hade fött en son men pojken ansågs vara för ung för att ha anknytning till Sverige. Make, hustru och barn skulle gemensamt sändas tillbaka till Afghanistan.

Familjen flyttade till Stockholm och gick under jorden. Rahmin körde taxi.

– De tog mig i en poliskontroll. Mitt personnummer fungerade inte, säger han.

Efter några veckor i förvar skickades Rahmin till Kabul. Hustrun och sonen lever fortfarande gömda. Rahmin vet inte var de är eller hur de har det.

– Jag hade varit sex-sju år i Sverige, jag kunde språket, jag hade vänner. Jag tänkte att den här gången kanske de inte skickar tillbaka mig, säger Rahmin. Han vet inte var hans fru och son är.

– Var jag än bodde i Sverige var människorna väldigt snälla. Jag ville vara en del av det folket, säger Yasser, som tillbaka i Afghanistan inte hittar sin familj.

”Detta är mitt sista hopp”

Yasser var 16 när han anlände till Sverige. I dag är han 20 och har varit några månader i Kabul efter att ha skickats tillbaka. Han flydde, tillsammans med sin familj, inom landet innan han flydde dess gränser.

– Vi bodde i Wardak när min pappa fick problem med min farbror, säger han. De bråkade om land. Det kom som en överraskning, jag visste inte att min farbror ville oss illa. Jag har blivit hotad så många gånger. En gång blev jag attackerad, här i Kabul, det var då min familj sa åt mig att fly.

Nu är Yasser tillbaka. Istället är resten av familjen försvunnen.

– Jag vet inte var de bor. Sista gången jag talade med dem bodde jag i Sverige. Men jag vet att de inte är i Afghanistan.

Han försöker söka efter dem på internet.

– Jag kommer att fortsätta leta. Det kommer att bli den bästa dagen i mitt liv, när jag hittar min familj.

Yasser sover på ett golv på ett gym i stadsdelen Kote Sangi. Han träffade en anställd av en slump och blev erbjuden tak över huvudet av ren medmänsklighet. Hittills har han överlevt på pengar som vänner från Sverige skickat.

– Jag känner några lärare i Sverige, de var goda vänner till mig. De har skickat pengar till mig två gånger. De har verkligen hjälpt mig. Jag kommer aldrig glömma deras godhet så länge jag lever, säger Yasser.

Samma vänner försöker nu ordna en anställning åt honom som diskare i Göteborg. Då skulle Yasser kunna arbetskraftsinvandra. Men processen går långsamt och den unge mannen vet att han inte kan sova på gymmets golv för alltid. De väntar på besked från Migrationsverket.

– Detta är mitt sista hopp. Annars vet jag inte vad som ska hända härnäst, säger Yasser

Yasser säger att han helst vill bo i Stenungsund. Han har bott där tidigare och har goda minnen därifrån.

– Var jag än bodde i Sverige var människorna väldigt snälla. Regeringen betalade för barnens utbildning. Jag ville vara en del av det folket.

AFGHANISTAN SURVEY 2015:

Afghaners framtidstro har dippat rejält – en faktor bakom utvandring

Asia Foundation genomför årligen en stor undersökning bland allmänheten i Afghanistan och släppte 17 november rapporten från den elfte och senaste: ”Afghanistan 2015: A Survey of the Afghan People”. Ett team på närmare tusen personer har genomfört personliga intervjuer med 9500 afghaner om deras syn på en rad frågor som gäller landets politik, ekonomi, säkerhet, utbildningssystem, infrastruktur, sjukvård med mera.

Årets studie visar att afghanernas tillförsikt har sjunkit till sin lägsta nivå sedan studierna började genomföras 2004. Från att ha gått stadigt uppåt sedan dess, med en peak förra året, tror nu endast 37 procent att utvecklingen i landet går i rätt riktning – från en nivå på 55 procent 2014.

Mer än två tredjedelar säger att de alltid, ofta eller ibland är rädda för sin personliga säkerhet, vilket är högsta nivån på ett decennium. Förra året – valåret när president Ghani installerades – menade 75

procent att regeringen gör ett bra jobb, mot i år 58 procent.

Afghanistans regering står tveklöst inför många svåra utmaningar, där säkerheten, arbetslösheten och korruptionen ligger högst. Många bedömare ser den negativa utvecklingen inom dessa områden under 2015 som starkt bidragande faktorer till att så många afghaner i år har valt att fly landet. Det innebär ytterligare en svårighet för ett land när många utbildade och unga utvandrar.

I rapporten finns en hel del positiva tecken också. I snitt är runt 70 procent nöjda med standarden på utbildning i sitt område, ännu fler i städerna. En majoritet av afghanerna tycker att kvinnor ska ha samma rätt till utbildning som män och 2/3 tycker att kvinnor ska få arbeta utanför hemmet. Över procent av afghanerna har tillgång till en eller flera mobiltelefoner.

Studien går att läsa och ladda ned i sin helhet på Asia Foundations webbplats, www.asiafoundation.org.

De som just kommit hit

Fram till och med november hade 20 947 ensamkommande minderåriga afghaner sökt asyl i Sverige, de allra flesta pojkar. En av dem är Mojtaba Ibrahim, 16 år. A-nytt träffade honom på ett akut inrättat ankomstboende i en av Stockholms kranskommuner för att höra hans berättelse. TEXT: GUDRUN RENBERG

Hur såg din situation ut i Afghanistan?

Min familj bor på landsbygden i Uruzgan. Det är ett osäkert område med många talibaner. De kom till vårt hem för några år sedan för att prata med min pappa men sköt honom i hemmet. Han överlevde, men för en tid sedan dog han av sina skador. Talibanerna förde sedan bort min äldre bror och efter tre dagar fick vi veta att han skjutits. Nu finns min mamma, en yngre bror och två systrar kvar där.

Hur såg din färd till Sverige ut?

Jag tog mig via Nimroz in i Iran, men där var situationen ungefär som i Afghanistan. Polisen hade börjat skicka tillbaka oss afghaner. Jag såg inte någon framtid där så jag ville till Europa, men jag hade aldrig hört talas om Sverige då. Vi gick 16 timmar över gränsen mellan Iran och Turkiet, och sedan åkte vi båt till Grekland. Båten var åtta meter och vi var 44 personer ombord.

Varför ville du komma till Sverige?

Någon av de andra flyktingarna sade att Sverige är det bästa landet i Europa, så jag bestämde mig för att åka hit. Jag vet ingenting om ert land, inget om er kultur och jag känner ingen här sedan tidigare.

Hur har mottagandet varit för dig här i Sverige?

Väldigt bra. Här har jag mött varm medmänsklighet för första gången. Människor har varit snälla.

Hur har din familj det nu? (Vid denna fråga börjar Mojtaba gråta.)

Jag vet inte alls. Jag har inte haft någon kontakt med dem sedan jag lämnade hemmet för 3-4 månader sedan. De vet inte var jag är. Vi har ingen telefon hemma och de telefoner som finns i byn är antingen polisens eller talibanernas.

Hur tänker du dig framtiden?

Jag vill lära mig språket och fortsätta studera. Helst vill jag bli läkare eller lärare.

Mojtaba kom till Sverige i början av november. Han har inte kunnat ha kontakt med sin familj sedan han lämnade dem några månader tidigare.

Foto: Gudrun Renberg

FOTNOT: Ett ankomstboende är Migrationsverkets "sluss" innan de ensamkommande minderåriga barnen och ungdomarna får en anvisning om placering någonstans i landet. Det kan vara ett HVB-hem eller ett familjehem. Tanken är att barnen och ungdomarna bara ska stanna några dagar, men med det tryck som varit under hösten 2015 har det många gånger blivit betydligt mer än så. När A-nytt träffar Mojtaba har han varit 13 dagar på ankomstboendet.

De som tar emot

Johan Stuube är i grunden industrielektriker och automationstekniker. Men sedan början av november är han istället skiftledare på kvällarna vid ett ankomstboende för ensamkommande minderåriga i en av Stockholms kranskommuner. Där bor runt 50 afghanska pojkar.

TEXT OCH FOTO: GUDRUN RENBERG

ANKOMSTBOENDET ÄR INRYMT i före detta förskolelokaler, som annars skulle ha rivits, och ligger en bra bit ut från storstan. Här finns personal som tar emot, tar om hand, lagar mat, plåstrar om och visar tillrätta. En svensklärare kommer varje dag när övrig skolverksamhet tillåter och ger en introduktion till svenska språket.

Att en tidigare industrielektriker hamnar på ett ankomstboende var lite av en slump. Johan Stuube känner personligen boendets platschef, och eftersom Johan slutat på sitt tidigare jobb fick han frågan om att vara med om detta. Johan hade också jobbat en del med ungdomar i föräldrollen tidigare, med bland annat nattvandringar.

– Jag tyckte arbetet lät intressant och utvecklande, hade också tidigare funderat på att byta bana och då tänkt på skolvärlden. Så det här blir en erfarenhet, och det kändes också som en möjlighet att göra skillnad i det som pågår i Sverige just nu, säger Johan.

Ankomstboendet inrättades hastigt efter förfrågan från Stockholms stad, som på grund av den stora mängden ankommande sökte runt om i länet efter kompletterande boenden. Johan Stuube började omgående.

Medan vi pratar ringer telefonen flera gånger. Det är socialtjänsten i Stockholm som meddelar att några nya pojkar är på ingång, eller en mottagande socialförvaltning som meddelar om en placering för några av de pojkar som nu vistas här.

De sover på tätsängar i olika rum, som personalen gett namn som Solen, Månen och dylikt, och satt upp bilder för tillsammans med orden. I andra rum kan de se på teve, umgås, spela spel. De flesta talar ingen eller mycket bristfällig engelska, bara något av språken dari eller pashtu. Men i personalen finns flera personer med egna rötter i antingen Afghanistan eller Iran, och dessa hjälper förutom med kommunikationen när ingen tolk finns att tillgå.

Många svenskar får akut rycka in och bidra till att organisera flyktmottagandet i Sverige. Johan Stuube, tidigare industrielektriker, är en av dem.

– Det var en möjlighet att göra skillnad i det som pågår just nu, säger Johan.

Foto: Gudrun Renberg

Många berättelser

Johan får ta del av många olika berättelser. En kille hade förlorat sin pappa i Afghanistan och hans mamma tog med honom och systern till Pakistan, men sedan sagt åt sonen att resa vidare. En annan kom från Ghazni där pappan blivit tvångsrekryterad av talibanerna. När pojken hindrades i en vägspärr från att ta sig hem ringde han mamman, som sade att han måste fly. Han lånade pengar och tog sig hela vägen hit.

– Hur de tar sig hit är inte alltid helt klart, de vet ofta inte i vilka länder de varit på vägen, berättar Johan Stuube.

Personalen vid ankomstboendet engagerar sig i de unga flyktingarna. Till exempel tog de en dag med sig 34 av pojkarna i en buss till Migrationsverket i Solna för registrering, där de fick göra sina asylansökningar, med fingeravtryck och personuppgifter.

Tröstar på kvällarna

Johan Stuube kände en del oro för att jobbet skulle bli tuftt på ett psykiskt plan eftersom han insåg att många av killarna varit med om mycket och kan vara traumatiserade. Och det blir en del trösta och ta hand om på kvällarna när ljuset släckts.

– Ja, de blir ledsna ibland och vill prata. Den killen som skickats iväg från Pakistan av sin mamma var väldigt ledsen, där fick en psykolog ta över. Men i stora drag har det gått bra att hantera.

Han känner också stort hopp för många av pojkarna, bara de kan ta sig förbi de första besvärliga hindren. Hemma i Afghanistan finns många konflikter, men här verkar de känna att de sitter i samma båt och är främst afghaner. De vill lära sig mycket, en del sitter på kvällarna och pluggar.

– När svenskläraren kommer är det fullt i rummet! Hon föreslog rast för att lufta rummet, men ingen ville ta rast... berättar Johan Stuube.

Vad man ska tro om framtiden när det gäller Sveriges flyktmottagning nu, törs inte Johan sia om. De nya reglerna som infördes 24 november oroar förstås. Men det han har sett i det lilla samhället, där ankomstboendet inrättades så hastigt, gick från oro för negativa reaktioner från de omkringboende till positiv överraskning.

– Ungar från fritidsgården kommer och säger att de vill baka till våra killar, gamla tanter kommer med klädkassar och ringer på och undrar om vi behöver något. De negativa har inte syntts till, säger Johan Stuube.

De som kom och stannade

Många afghaner har kommit till Sverige genom åren, främst från 90-talet och framåt. En av dem är Vanessa Narges Mekrami, som också är medlem i Svenska Afghanistankommittén. Dagens flykting-situation väcker starka minnen till liv av den egna flykten för nu rätt länge sedan. TEXT: GUDRUN RENBERG

VANESSA NARGES MEKRAMI är 32 år, och kom till Sverige som 15-åring med sin familj. Hon är sedan länge helt integrerad i det svenska samhället, där hon utbildat sig, fått arbete och bildat familj.

Vanessa var bara 10 år när hennes föräldrar valde att ta sina fyra barn och lämna Kabul där de bodde. Det var 1992 och mujaheddin hade just intagit den afghanska huvudstaden. Hennes far hade jobbat för staten och ansågs därför vara en fiende till de nya makthavarna, så situationen blev ohållbar för familjen.

Efter en dramatisk flykt levde familjen bland annat i Tadjikistan och sedan i Moskva innan de först fem år senare kom till Sverige. Tiden i Ryssland var orolig, familjen var hela tiden rädd att bli tillbakaskickad till Afghanistan.

Det första försöket att lämna Östeuropa för väst gick från Lettland ut på Östersjön – i en flyktingbåt. De flesta av hundratalet ombord var afghaner, liksom smugglarna. Målet var då Tyskland. Den lilla överlastade fiskebåten fick motorhaveri och passagerarna låstes in under däck.

– Det var trångt, och båten började gunga alltmer. Vi var väldigt rädda! Någon lyckades bryta upp dörren, och då visade det sig att smugglarna övergivit båten, berättar Vanessa.

En situation som påminner både om baltiska båtflyktingar under andra världskriget, och om dagens många båttragedier på Medelhavet. I det här fallet förde lettisk kustbevakning båtens passagerare tillbaka till Riga, där de frihetsberövades och männen skildes från kvinnor och barn. Även detta en mycket skrämmande situation. Det var före Lettlands EU-medlemskap och fri rörlighet rädde inte. Efter det åkte Vanessas familj tillbaka till Moskva.

Idag jurist vid Migrationsverket

Ett drygt år senare tog sig Vanessas mamma och två bröder istället till Sverige, och senare kunde resten av familjen komma som anhöriga. Vanessa började i Sverige först i förberedelseklass men kunde redan efter ett år börja i vanlig gymnasieklass.

Idag är hon jurist vid Migrationsverket, som handläggare vid asylprövningen. Hon är också medlem i Svenska Afghanistankommittén (SAK) sedan 2008. Det fokuserade arbets sättet mot ett enda land intresserade henne. I SAK har hon

varit ledamot både av förbundsstyrelsen, och i de lokala styrelserna i Uppsala och Stockholm samt i Unga SAK.

När det nu är dagliga rubriker om flyktingkris och inte minst att så många flyr Afghanistan, berörs Vanessa starkt.

– Det faktum att så många väljer att riskera livet på resan hellre än att stanna visar hur stor desperationen är. Så hur jobbigt vi än tycker det är att de kommer så är det så mycket jobbigare för dem som flyr.

För Vanessa och hennes syskon har det gått bra i Sverige, alla studerar eller arbetar. Hennes föräldrar är idag pensionerade, men de har aldrig vågat åka tillbaka till Afghanistan av rädsla för vad som skulle kunna hända där. Vanessa själv reste inte till Afghanistan förrän efter 22 år, som styrelseledamot i Svenska Afghanistankommittén, på en studieresa. Det var i oktober förra året. Av säkerhetsskäl kunde hon inte förannonsera sin resa och inte hälsa på släktingar, vilket kändes konstigt – men hon fick med sig mycket positivt hem och blev lite överraskad.

– Jag har inte velat åka tillbaka förut för jag var rädd att bli besviken och ledsen, men jag kom tillbaka med väldigt mycket hopp. Det finns där, inte minst bland de unga. De skiljer sig inte alls från oss här i väst när det gäller tankar och drömmar. Och äldre män jag mötte var ivriga att

- Hur jobbigt vi än tycker det är så är det mycket jobbigare för dem som flyr, säger Vanessa Narges Mekrami.

Foto: privat

berätta att de visst vill att kvinnor ska få mer frihet och rättigheter, berättar Vanessa.

Efter resan har hon varit ute och berättat om den och om SAKs arbete i Afghanistan i olika sammanhang. Sedan dess har situationen förvärrats säkerhetsmässigt i landet, och höstens stora våg av många afghanska flyktingar till Europa är ett tecken på att färre idag har det hopp som Vanessa såg förra hösten. Därför vill hon höja rösterna för att beslutsfattare och biståndsgivare inte får glömma Afghanistan nu.

– Terrorismen växer ju på de osäkra platserna i världen – som i Afghanistan, och Syrien. Så omvärldens ansvar också i egenintresse är att inte bara tänka på hemmaplan. Europa är en liten del av världen, och folk flyr hit nu från de andra delarna. Om vi ska ha ett globalt samhälle måste hela världen vara trygg, säger Vanessa.

– Det är därför så viktigt att stötta Afghanistan nu för det finns många krafter i landet som är villiga att satsa och jobba för landets framtid. De hörs inte lika mycket som ett fåtal tali-

baner men de är fler! Man får inte tappa de här människorna som kan påverka landets utveckling till det bättre.

Till de många ensamkommande minderåriga som kommer nu från Afghanistan vill hon säga att de måste tro att det ska gå, att det kan gå, att komma in i samhället här och få ett bra liv. Även om det är tufft i början och det finns många svårigheter.

– I Sverige finns det ändå otroligt många möjligheter för människor, också för dem som inte är etniska svenskar. Jag tycker man har ansvar för sitt eget liv och ett ansvar för att kämpa för att uppfylla sina drömmar. Om man bara inser det kan man också söka möjligheterna, för de finns här. Jag tänker mycket på hur det hade kunnat vara om jag stannat i Afghanistan... Om man bara ser hindren, som språket och att man inte passar in kulturellt och utseendemässigt, ökar risken att det blir en självuppfyllande profetia. Det är bättre att istället försöka själv lära känna det nya samhället och göra det bästa av sitt liv.

Alla lämnar inte landet – en miljon internflyktingar

I Afghanistan finns närmare en miljon internflyktingar, enligt UNHCR. (På engelska *internally displaced people* – IDPs.) De flyr framför allt till storstäderna.

Svenska Afghanistankommitténs (SAK) kvinnliga anställda i Kabul har en förening, Female Staff Association (FSA), som har engagerat sig för internflyktingarna. Genom en volontärgrupp samlade de i höst ihop filter, kläder, husgeråd och filter till 25 flyktingfamiljer i Kabul som kommit från Kunduz i höst. Över 20 000 familjer har flytt från Kunduzregionen under året.

Familjen på bilden flydde från Kunduz och blev inhysta i tält i Kabul. Mannen heter Kanishka, bakom honom hans fru. Deras son syns i famnen på Suraya Yousufzai, anställd vid SAK.

Foto: Humaira Ghani/SAK

Afghansk folkvandring – fakta, siffror och trender

Inströmningen av flyktingar till Europa har ökat enormt i år. De flesta kommer från Syrien, men afghaner utgör den andra största gruppen. Sociala system i mottagande länder har blivit allt hårdare ansträngda, särskilt på lokal nivå. Medborgare, politiker och regeringar har splittrats allt mer i sin syn vad gäller att antingen välkomna flyktingarna eller att öka legala och praktiska hinder för dem. Främlingsfientliga grupper har blivit alltmer högljudda i sina krav på att regeringarna intar en mer restriktiv hållning gentemot flyktingarna.

TEXT: THOMAS RUTTIG

FLERA LÄNDER, DÄRIBLAND TYSKLAND och Österrike, har infört lagar för att försöka avskräcka flyktingar från att ta sig dit. Sverige var det senaste landet att återinföra tillfälliga gränskontroller den 11 november. Och sent i oktober gick Tyskland ut som första land med att säga att man överväger att utvisa afghaner som fått sin asylansökan avslagen. (Ett beslut är om detta är dock ännu inte fattat, och den tyske utrikesministern Frank-Walter Steinmeier ska ha sagt att sådana utvisningar knappast är möjliga, på grund av det dramatiskt försämrade säkerhetsläget i Afghanistan.)

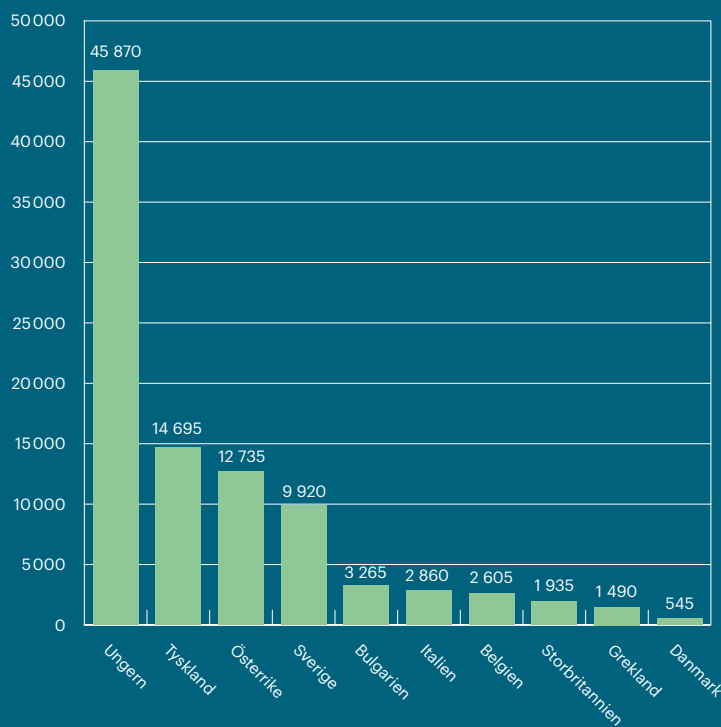
EU har hittills misslyckats med att införa ett solidariskt system för att dela på flyktingbördan som kunnat accepteras av alla medlemsstater. Men samtidigt har ett stort antal frivilliga fortsatt att arbeta för att hysa flyktingarna och att täta till luckorna i systemet när myndigheter antingen varit inkapabla eller ovilliga att hitta lösningar.

Med den ökade polariseringen har siffror över flyktingströmmarna kommit att bli ett politiskt slagträ. Siffrorna överdrivs ibland, blandas ofta ihop, och kategoriseringar blir förvirrade. Exempelvis skiljer sig antalet människor som kommer till Europa från antalet asylansökningar. Samtidigt är också antalet asylansökningar högre än det faktiska antalet asylsökanden, eftersom många flyktingar begär asyl i flera länder på sin odysse genom Europa.

Utvisningsdebatten i Tyskland

Tyskland, som tidigare ansetts som ett av de mest flyktingvänliga EU-länderna, var det första landet att meddela planer på att skicka tillbaka ett stort antal afghaner vars asylansökan avslagits, efter att i många år ha låtit dessa

DE TIO STÖRSTA ASYLLÄNDERNA FÖR AFGHANER I EU UNDER 2015 (JANUARI – SEPTEMBER)

KÄLLA: EUROSTAT

Afghaner på väg mot iranska gränsen.
Foto: Jim Huylebroek.

stanna. Enligt Pro-Asyl, den största enskilda organisationen i Tyskland som arbetar med frågan, kommer kanske 7 000 afghaner att beröras av detta hot om utvisning.

Andra europeiska länder har redan redan avvisat afghanska asylsökande som fått avslag, bland andra Norge, Sverige och Storbritannien. Enligt den afghanska flyktingministern Sayyed Hossain Alemi Balhki, i Afghanistans parlament i november, har hittills i år 229 afghaner avvisats från Europa.

Precis som i många andra länder, fokuserar utvisningsdebatten i Tyskland på om säkerhetsläget i Afghanistan tillåter att flyktingar sänds tillbaka, och om det åtminstone finns ”säkra områden” i landet dit människor kan ”återvända”. Tysklands regering menar att det gör det, men många kommentatorer, även inom tysk mainstream-media, har gått till skarpt motangrepp. I Deutsche Welle kallade en kommentator regeringens överdrivet positiva bild av säkerhetsläget i Afghanistan för ”ohållbar”, särskilt efter Kunduz, där den tidigare tyska ISAF-truppen hade sin bas och som föll till talibanerna under två veckor i höstas. Den tyska regeringen ansåg inte förrän 2009 att väpnad konflikt pågick i Afghanistan. Efter talibanernas övertagande av Kunduz i år sade minister de Maizière endast att ”säkerheten i Afghanistan är förstås inte så god som på andra håll”.

Richard Danziger, chef för IOM (International Organisation for Migration) i Afghanistan, säger att de inte har

säkra siffror för hur många afghaner som lämnat landet.

– Vi kan tala om utvandring, men vi kan inte tala om exakta siffror. Vi vet hur många som kommer till Europa. Vi har tittat på alla tänkbara källor till information: passansökningar, myndigheter på flygplatsen, gränskontor mot Iran, och undersökt om det har förekommit fler deportationer som skulle kunna betyda fler människor på väg till Europa. Men vi har inte lyckats pussla ihop något som kan ge oss den fullständiga bilden, sade Richard Danziger i en intervju¹.

Danziger manar till försiktighet, även om indikationerna är att antalet människor stiger. Passansökningar har ökat från ungefär 3 000 per månad tidigare i år till nästan 8 000 sent i september, enligt tyska nyhetsbyrån ARD.

Enligt Danziger beror rusningen efter pass också på att den afghanska regeringen i maj infört nya internationella flygbestämmelser som inte längre tillåter afghaner att använda sina gamla handskrivna pass för att resa utomlands. Det beslutet kan i sin tur, åtminstone delvis, vara ett resultat av påtryck-

¹ Intervjun spelades in av tyska ARDs södra Asien-korrespondent Sandra Petersmann. Den har till dels publicerats av ARD, medan Afghan Analysts Network (AAN) har fått tillgång till hela versionen, som kan höras via AANs webbplats.

ningar från västerländska stater, där den typen av pass inte använts på länge och de ses på med misstänksamhet.

Eftersom situationen redan var svår och procedurerna i Kabul för att få visum till de flesta andra länder är tidsödande, har detta beslut försatt många afghaner i halv panik eftersom de är rädda att de inte ska kunna resa i framtiden. Det gäller särskilt studerande och doktorander som fått stipendier att studera i väst, och familjer som behöver ta sina anhöriga utomlands för medicinsk behandling, eller dem som vill söka arbete i Iran, Turkiet eller någon av Gulf-staterna.

Dessutom är det så att alla som lämnar Afghanistan inte nödvändigtvis hamnar i Europa (ens Tyskland). Det finns många berättelser om afghaner som upptäckts och tagits om hand av iranska myndigheter, vid antingen den afghanska eller turkiska gränsen, och sedan sänts tillbaka till Afghanistan. De som till sist kommer fram till Europa gör det efter en lång och mödosam resa.

Flyktingminister Balkhi uppskattade i november att sammantaget 146 000 afghaner då lämnat landet i år, både ”legalt och illegalt”.

Generella flyktingsiffror

Enligt FNs uppskattningar har närmare 800 000 flyktingar korsat Medelhavet till Europa i år. Mer än 218 000 gjorde det bara i oktober – fler än antalet för hela 2014, vilket var 216 000. De allra flesta gjorde sin överfart från Turkiet till Grekland, vilket är den vanligaste rutten för afghanska flyktingar som för det mesta reser via Iran och Turkiet. Andra har korsat den turkisk-grekiska eller turkisk-bulgariska landgränsen.

Enligt de senaste tillgängliga EU-siffrorna fanns 399 000 förstagångs asylsökare under första halvåret 2015 i alla EU-länder sammantaget. (Dessa siffror och alla som följer är baserade på första och andra kvartalets rapporter från EUs statistikbyrå Eurostat.)

Tyskland hade det högsta antalet asylsökande under första halvan av 2015 (154 000 eller 39 procent av alla asylsökningar gjorda i Europa), följt av Ungern (65 400), Italien (30 100) och Frankrike (29 800). Räknet per capita låg Ungern, Österrike, Sverige och Tyskland i topp under samma period. I oktober 2015 hade det totala antalet asylsökanden i Tyskland för året nått 331 226, enligt officiella nationella siffror. Sverige hade vid samma tidpunkt fått 120 000 asylsökningar, jämfört med 75 000 för hela 2014.

Afghanerna bland flyktingarna

Under det första och andra kvartalet i år var afghaner den andra största gruppen asylsökande efter syrianerna. FN uppskattar att 19 procent av de närmare 800 000 flyktingar som korsat Medelhavet i år har varit afghaner, cirka 150 000 personer.

Under de tre första kvartalen av 2015 har 88 205 afghaner sökt asyl i olika EU-länder. Under det första kvartalet representerade de sju och under det andra kvartalet 13 procent av alla asylsökanden i EU (tredje kvartalets siffror är ännu inte

Enligt FNs uppskattningar har närmare 800 000 flyktingar korsat Medelhavet till Europa i år. 19 procent av dem beräknas vara från Afghanistan.

tillgängliga). Mot slutet av andra kvartalet var antalet afghaner sammantaget 39 900, vilket visar att det tredje kvartalets antal är mer än dubbelt så högt som de två första tillsammans. Som en jämförelse sökte 37 810 afghaner asyl i EU-länder under hela 2014, och 22 580 under 2013.

Endast en av fyra afghaner som kommer till Tyskland söker asyl där. Det relativt låga antalet av asylsökande, jämfört med antalet som kommer till Tyskland, reflekterar det faktum att endast en liten andel av de ankommande afghanerna stannar i landet. Många reser vidare till andra länder, eller skickas tillbaka till andra EU-länder, i enlighet med Dublinförordningen. Ett alternativ är att gå under jorden utan att söka uppehållstillstånd.

Situationen i Sverige är annorlunda. Enligt svenska myndigheter ansöker nästan alla flyktingar också om asyl, endast ett fåtal har fortsatt till Norge. Den 1 november hade 21 551 asylsökningar lämnats in i Sverige av afgha-

Afghanska flyktingar vid ett polisstaket i Slovenien trängs i väntan på att få komma på bussar för vidare transport till Österrike. Foto: Jodi Hilton/IRIN News.

ner. Endast mellan 2 och 8 november kom över 10 000 flyktingar till Sverige, varav 42 procent var afghaner. Av dem var 2 299 ensamkommande minderåriga. I januari i år kom bara 350 afghaner till Sverige.

Av alla afghanska asylansökningar i EU under det andra kvartalet i år fick 70 procent flyktingstatus eller annat skydd. Tyskland beviljade i genomsnitt 44,9 procent av afghanerna tillstånd att stanna i landet mellan januari och oktober, räknat på 4 929 ansökningar under perioden. Av dessa fick 27,6 procent flyktingstatus, bara 37 av dem (0,75 procent) beviljades full asyl, vilket ger rätt till all integrationservice. 574 (11,6 procent) fick avslag, medan övriga ansökningar löstes på andra sätt – huvudsakligen genom att lämna över fallen till andra länder i enlighet med Dublinförordningen.

Som en jämförelse var antalet beslut i Tyskland under 2014 nästan tre gånger så högt med 12 999 personer eller 46,9 procent beviljanden. Andelen afghaner som beviljades full asyl var lågt men var ändå högre 2014, med 87 fall (1,2 procent).

I praktiken har de flesta afghaner ändå stannat, oavsett status, eftersom Tyskland (liksom många andra länder i EU) har avstått från att skicka dem tillbaka av humanitära skäl, på grund av den pågående konflikten i Afghanistan. Dessa afghaner är nu i ökande grad i risk för det, särskilt i Tyskland.

I ett historiskt perspektiv har Europa tagit emot åtminstone tre tidigare, större vågor av afghanska flyktingar: den första efter Sovjets invasion 1979, den andra efter mujaheddins seger 1992, och den tredje efter talibanernas maktövertagande 1996. Den afghanska minoriteten i Tyskland, den största i Europa, växte från 51 370 personer 1994 till 126 334 år 2009. Afghanska minoriteter – en del av dem avsevärt större än i Tyskland – finns i Pakistan, Iran, Ryssland, Gulfländerna, USA och Kanada.

ter, och lågt förtroende för sin regering”. Han tillade också att hans lands myndigheter var ”överväldigade” med processer gällande det växande antalet asylansökningar, och att inställningen bland den tyska befolkningen hade förändrats. ”Istället för att välkomna dem är människor alltmer rädda”, sade Potzel.

Ett centralt inslag i den aktuella debatten handlar om ifall de flyktingar som kommer är asylsökande, flyktingar från inbördeskrig, eller ekonomiska migranter. När det gäller åtminstone afghaner är sådana distinktioner ofta svåra att göra. Som Danziger sade i sin intervju för ARD är skälen att lämna Afghanistan ofta ”en blandning av osäkerhet och dålig ekonomi”. Det ena skälet föder det andra. Han nämnde också att det finns familjetryck på unga människor, som ”skickas utomlands som ankare” om situationen hemma skulle försämrats ytterligare. Det är knappast överraskande: den äldre generationen afghaner har bevittnat inte mindre än nio övervägande våldsamma regimbyten sedan 1973. Det finns också det som tyder på att många afghaner som bor och arbetar i Iran flyr därifrån för att undvika att rekryteras till regeringstrogen milis i Syrien.

Danziger diskuterar också i intervjun den ”brain drain” som nu skadar Afghanistan, givet att många unga afghaner bland dem som flyr också skulle ha varit en nyckelresurs i återuppbyggandet av landet. Han säger även att många av dem kanske inte är fullt medvetna om de hinder de sannolikt kommer att möta under sin resa till Europa. De flesta känner till farorna vid överfärden på Medelhavet, men många vet inte vad som väntar dem i Europa – att asyl inte ges per automatik, att länderna har olika lagar, och att under väntan på beslut får de inte arbeta, och så vidare.

För att hejda strömmen av utvandrare, skisserar Danziger på flera olika möjliga vägar: givarländerna måste återföra Afghanistan till blickfånget och leva upp till de åtaganden de gjort för att stödja Afghanistans regering; men också ”på allvar inse att de fullständigt måste ompröva sina migrationspolicier”.

ÖVERSÄTTNING: GUDRUN RENBERG

Givarländerna måste leva upp till de åtaganden de gjort för att stödja Afghanistans regering och på allvar inse att de måste ompröva sina migrationspolicier.

Richard Danziger, IOM

Orsaker till den afghanska utvandringen

Tysklands ambassadör Markus Potzel sade i en intervju till IRIN News i november, att Tyskland förstår anledningarna till att människor lämnar Afghanistan som ”bristande säkerhet, dålig ekonomi, dåliga framtidsutsik-

FOTNOT: Artikeln är en kortad version av artikeln ”Afghan Exodus”, publicerad på Afghan Analysts Networks (AAN) webbplats den 14 november där den finns att läsa i sin helhet. Artikelförfattaren har godkänt bearbetningen och även gjort uppdateringar inför A-Nytts pressläggning.

Utsatta ställs mot utsatta – vem ska betala notan?

På grund av den kraftigt ökade flyktingströmmen under hösten har regeringen vid ett flertal tillfällen signalerat att de ökade kostnaderna till stor del kan komma att finansieras genom att ta pengar från biståndsbudgeten. Dessa så kallade "biståndsavräkningar" har orsakat mycket debatt och väckt stark oro bland organisationer som arbetar med bistånd. TEXT: GUDRUN RENBERG

SAK HAR, ENSAMT ELLER tillsammans med andra, agerat på flera sätt för att väcka opinion och för att förhindra att fattiga i tredje världens utsatta länder ska behöva betala notan.

Hur blir det?

Den 25 november kom besked från regeringen att taket för hur mycket av biståndsbudgeten som får användas för att finansiera flyktingmottagandet blir 30 procent, istället för 60 procent - en siffra som figurerat i debatten och oroat. I praktiken är det cirka 6 procents ökning från dagens läge, där de facto 22 procent av biståndet används till kostnader för flyktingmottagande.

Svenska Afghanistankommittén har ett treårigt avtal om kärnstöd med Sida, som gäller 2015-2017. A-nytt har ställt frågan till både biståndsministern och Sida om detta riskerar att omförhandlas och hur, om alls, Afghanistanbiståndet påverkas.

- Vår ambition är att i möjligaste mån värna ingångna avtal, men det är för tidigt att säga om Afghanistanbiståndet kommer att drabbas, meddelar Isabella Lövin genom sin pressekreterare Annika Flensburg.

Det är för tidigt att säga hur biståndet konkret kommer att se ut efter de ökade avräkningarna från biståndsbudgeten. Sida som hanterar merparten av biståndsmedlen inväntar regeringens regleringsbrev för att få klarhet. Enligt Magnus Carlquist, chef för Sidas Afghanistanenhet, är det osannolikt att Svenska Afghanistankommitténs avtal med Sida kommer att röras. Men då Sida inte ännu fått några tydliga direktiv från regeringen går det inte att veta säkert.

- Sida önskar att regeringen gör politiska prioriteringar så det inte blir neddragningar enligt osthyvelprincipen. Det beror då på vad den prioriteringen blir, om den blir geografisk, tematisk eller annan. Vi vet därför inte om det kommer att slå hårdare mot Asienanslaget än mot något annat. Vi kan komma i en situation där vi behöver titta på ingångna avtal kontra att ingå nya, säger Magnus Carlquist.

- Det vi tror är att konkurrensen om våra biståndsmedel ökar och det gäller säkert också Afghanistan. Trycket kommer sannolikt att öka.

Här är några av de aktioner SAK genomfört:

- Skrivit brev till allianspartierna, tillsammans med PMU, Diakonia och Rädda Barnen.
- Initierat och samordnat ramorganisationernas uppvaktning av utrikesutskottet den 19 november. Med på mötet var Bo Forsberg (Diakonia) och Elisabeth Dahlin (Rädda Barnen).
- Skrivit brev till s-politiker tillsammans med Palmecentret, Kvinna till Kvinna och Rädda Barnen.
- Deltagit i uppropet #biståndräddarliv på Facebook och Twitter.
- Mejlat alla lokalkommittéers ordförande i Svenska Afghanistankommittén om möjligheten att skicka epost med uppmaningar till Magdalena Andersson.

Islam som redskap för kvinnors rättigheter

Jamila Afghani från organisationen NECDO i Afghanistan fick Tällberg Foundations pris för globalt ledarskap, för sitt arbete med kvinnors rättigheter i en islamisk kontext. Vid sitt besök i Stockholm i november för att ta emot priset fick A-Nytt träffa henne. TEXT: GUDRUN RENBERG FOTO: BJÖRN LINDH

JAMILA AFGHANI HAR ARBETAT med kvinnors och flickors rätt till utbildning sedan hon fullgjort sin egen, som afghansk flykting i Pakistan. Hon har två masters, i sharialag och internationella relationer. Självt djupt troende har hon gjort det till sin sak att få med sig imamer runt om i Afghanistan för att arbeta för kvinnors rättigheter.

Jamila Afghani grundade 2001 NECDO (Noor Educational and Capacity Development Organization) som arbetar lokalt med metoder för att stärka sociala och ekonomiska rättigheter för kvinnor, ungdomar och barn i 22 av Afghanistans provinser, inom ramen för islamisk och internationell rätt. Organisationen samverkar sedan 2004 med ett stort nätverk av imamer.

– I Afghanistan är 99 procent muslimer, och imamererna har en stark ställning i samhäl-

let. Utan deras stöd kommer vi ingen vart med kvinnors rättigheter, säger Jamila Afghani.

Många gånger har det inte varit svårt att få med sig imamererna på NECDOs verksamhet. Men ibland har hon mött motstånd, och berättar om ett särskilt tillfälle i Ghazni-provinsen – en mycket traditionell region där talibanerna har starkt stöd. Här kom nästan inga kvinnor till NECDOs utbildningscenter. När Jamila undersökte varför, fick hon veta att en av imamererna var emot verksamheten och spred ut att Jamila var en dålig kvinna.

Hon bad om ett möte med imamen ifråga, och han kom. Men han dolde sitt ansikte för henne och hade en aggressiv attityd. Jamila försökte tålmodigt argumentera med honom, utan framgång.

"Visa var i Koranen det står"

– Till sist sade jag att om han kunde visa mig något citat ur Koranen som säger att det vore fel att hans fru och hans döttrar fick utbildning, så skulle jag lägga ned min verksamhet direkt. Men han måste bevisa det med Koranen. Han hade inget, men det hade jag – många citat!

Imamen häpnade över hennes djupa kunskaper i islam – inte provocerad, vilket annars också har hänt Jamila i andra, liknande situationer – och ändrade sedan helt attityd till NECDOs verksamhet. Mötet övertygade Jamila om att det går att föra dialog och bygga förtroende, och att det är vägen framåt.

Hon har utvecklat ett utbildningsmaterial för imamer i Afghanistan kallat "Kvinnors rättigheter i en islamisk kontext". Genom en rad workshops med gruppdiskussioner mellan 20 imamer lyckades hon både att utveckla ett utbildningsmaterial, och samtidigt utbilda de 20 imamererna som deltog.

– Imamererna för sedan vidare det de lärt sig genom sina fredagspredikningar i moskén. Det är en kanal som når ut till många, säger Jamila Afghani.

Jamila Afghani har även haft uppdrag som konsult för Svenska Afghanistankommittén med att utbilda manlig personal om just kvinnors rättigheter i en islamisk kontext. Jamila Afghani arbetar även sedan nyligen även med frågor som rör personer med funktionsnedsättning.

Prisbelönt för sitt mod

Tyvärr innebär hennes arbete inte bara framgångar – det innebär också att hon får ta emot hot. Självklart skrämmer det, men hon tänker inte sluta sitt arbete.

Priset från Tällberg Foundation ges till en person eller organisation som visat mod, kapacitet och vilja att utmana konventionell kunskap på ett sätt som kan skapa avgörande och positiv social förändring, i harmoni med mänskliga rättigheter.

Utnämningen betyder mycket, säger Jamila Afghani.

– Ett sådant erkännande är stort för mig, som kommer från ett land där kvinnor stenas till döds. Det är till alla mina medsyskon, kvinnoaktivister i Afghanistan och alla de kvinnor där som inte har en röst och inte känner till sina rättigheter.

Malalai Zikria i huvudrollen som Janan i Oscar-nominerade "Utopia" (2015).

Foto: World Film Productions.

Afghansk filmkonst

Den sjunde afghanska internationella filmfestivalen arrangerades i september. Under två dagar fick besökaren möta Afghanistan genom både dokumentärer och spelfilm. Afghanska regissörer från runt om i världen var på plats och samtalade med publiken om sina filmer. Musik framfördes även av kända afghanska artister. TEXT: JENS ROSBÄCK

NÄR FILMEN KANDAHAR SLÄPPTES 2001 – precis före 11 september – var det ingen som egentligen brydde sig om den förutom de mest inbitna filmentusiasterna. Men när tvillingtornen i New York rasat och världens blickar riktades mot Afghanistan fick filmen nytt liv. Vi lärde oss förfasas över talibanernas förtryck. På teve såg vi dammet stiga mot skyn när amerikanska bomber sprängde Tora Boragrottorna i jakten på Usama Bin Ladin och Mulla Omar.

Intresset för Afghanistan ökade. *Kandahar* kom till slut att ses av miljoner människor och till och med George W Bush begärde att få se den. Resultatet av den visningen är dock okänt – vi får anta den hade begränsad effekt på de beslut som sedan fattades.

I Stockholm arrangeras sedan sju år tillbaka årligen en internationell afghansk filmfestival av Afghanska PEN-klubben och SAK. Så också i år – den hölls i september

i Nacka utanför Stockholm. I kortare dokumentärer och vackert filmade spelfilmer, ofta fokuserade på kvinnors och flickors liv, bjöds på inblickar till livet i Afghanistan och i exilen, där många filmare lever. Det är uppenbart ett stort ämne för afghanska filmmakare att beskriva kvinnors och flickors gömda liv och svåra situation. Samma tema som i en gång Kandahar.

Oscarnominering av afghanska "Utopia"

Huvudnumret på den senaste filmfestivalen var Afghanistans nominering till en Oscar 2016 för bästa utländska film, *Utopia* (2015), regisserad av iranske Hassan Nazeer.

Filmen handlar om Janan (Malalai Zikria) som lever med sin make, som är totalförlamad och stum efter ett attentat. Åren har gått och Janan längtar efter ett barn. Hon är en modern afghansk kvinna med eget arbete och ett efter omständigheterna självständigt men också ensamt liv. Tillsammans med sin farbror vårdar hon sin make i deras tysta hem. Hon går till en läkare och får tips om en fertilitetsklinik i Skottland. Hon säger till sin paralyserade make att hon vill göra honom lycklig, ber sin farbror om tillåtelse att få åka till Skottland och får hans välsignelse.

I Skottland arbetar studenten William extra på den fertilitetsklinik dit Janan är på väg. Han är fixerad vid Afghanistan. Hans far, en i en lång rad av militärer i familjen som tjänstgjort i Afghanistan, har dött i strid med talibanerna. Han läser högt för sin flickvän om de brittiska truppernas öden och äventyr på 1800-talet. Han pratar om ett Utopia där alla människor är lika. Tillsammans bildar de två motpoler där Janan är den som tar sitt öde i egna händer. Den lite förvirrade William agerar som om hans framtid vore ödesbestämd och han tar sig rättigheten att agera gud.

Foto: World Film Productions.

– Jag ville göra en film där den kvinnliga huvudrollen var stark, en kvinna med karriär som drömmer om ett eget barn. Men också William är en god människa som drömmer om sitt Utopia, säger Hassan Nazeer.

Hassan Nazer väver elegant ihop deras historier av ensamhet. William ser till att det blir hans sperma som befruktar Janan. Han, vars hela familj symboliserar Västs alla övergrepp på Afghanistan, ska bli far till hennes barn. Under falsk flagg ber han att få träffa Janan i Indien. Han berättar för henne att han är far till barnet.

Genom Williams bakgrund, självfixering och ödestro, berättas en historia om det krig där Västerlandet i hundra-femtio år försökt "civilisera" Afghanistan med alla till buds stående medel. William förstår inte sitt eget högmod och när Janan får veta att han är far till barnet säger hon: "Jag känner mig våldtagen."

Utopia är unik i sitt ämnesval och Hassan Nazeer var tvungen att hela tiden förankra skildringen bland afghaner.

– Vi hade en konstant dialog med afghaner i filmteamet och runt oss för att hitta en trovärdig ton. Vi har lagt mycket möda på att skapa autenticitet, säger Hassan Nazeer. Reaktionerna har också blivit mycket positiva.

Afghanska filmdrömmar

Även bland Afghanistans många flyktingar runt om i världen döljer sig filmmakare och andra kulturarbetare som fått fly på grund av sitt arbete och ibland med drömmar om att få återuppta sin karriär som filmare.

I Mahbobua Ibrahimis kortfilm *In the Fog* (2015) om afghanska filmarbetare i Sverige skildras Ahmad, som lever i Borlänge. En tonåring som vem som helst, men hans rollfigur har etsat sig fast i många biobesökarens minne när han spelade unge Hassan i filmen *Flyga drake* (The Kite Runner). Ahmad spelar huvudpersonens bästa barndomsvän.

Efter filmen fick Ahmad fly Afghanistan och hamnade efter en lång dramatisk resa i Sverige. Han berättar om sina fina minnen från inspelningen och nu drömmer han om att arbeta med film igen.

Här finns också Nuori som har levt tio år i Sverige. En gång framgångsrik filmarbetare – nu diskare på restaurang. Han har gett upp, inlemmad i ett system där Arbetsförmedlingen och myndigheter bestämt hans öde som hindrar honom att fullfölja sin dröm. Han har accepterat och förstår villkoren för sin existens. Ändå pratar han om filmkonsten med djup längtan. Genom Mahbobuas Ibrahimis lilla dokumentär svävar flyktingkapets osvisshet.

FAKTA/AFGHANSKA INTERNATIONELLA FILMFESTIVALEN

- Hölls 26-27 september 2015 i Nacka söder om Stockholm.
- Arrangörer: Afghanska PEN-klubben, Svenska Afghanistankommittén, Orange Media och Nacka kommun.
- Nästa festival är planerad till hösten 2016.

Hej medlem!

Foto: Rodrigo Rodriguez.

DET ÄR EN ÄRA ATT för första gången få skriva till alla er medlemmar i Svenska Afghanistankommittén. Jag har nu varit föreningshandläggare i drygt fyra månader och redan hunnit få massor av inspiration och kunskap från många engagerade personer. Under 2015 har ni i medlemsrörelsen nått ut till tusentals personer med ert engagemang med föreläsningar, studiecirklar, insamlingsaktiviteter och skolbesök, med mera – det har varit fantastiskt att se allt som görs över hela Sverige! Ert engagemang gör skillnad, både här i Sverige och i Afghanistan.

Under den här hösten har det hänt väldigt mycket som påverkat Sverige och SAK. Många människor har flytt till Europa och Sverige, från kriget i Syrien men också från Afghanistan. Detta har lett till ett större intresse för Afghanistan från allmänheten. Många kommer från eller möter konflikten i sin vardag och vill veta mer om vad som händer där.

Men det har också fått andra konsekvenser. För att finansiera mottagandet har biståndsavräkningar diskuterats, och därför måste vi visa att vi vet hur viktigt det är med solidaritet och stöd till det arbete som görs. Ditt medlemskap är viktigare nu än någonsin, inte bara för att visa att du vill ha ett fortsatt stöd till det afghanska folket, utan också för att kunskapen om situationen i Afghanistan är så viktig att höja. Så passa nu på att bekräfta ditt ställningstagande och samtidigt få uppdaterad information om vad som händer i Afghanistan genom att förnya ditt medlemskap för 2016!

Jag vill också uppmantra alla medlemmar – vare sig du varit med länge eller precis gått med – att inte tveka att kontakta din närmsta lokalkommitté, nätverket Unga SAK eller mig här på kansliet om du har idéer för hur vi kan sprida kunskap om Afghanistan eller öka vår insamling. Det är därför jag är här.

Vi ses under 2016!

FILIPPA ALMLUND
FÖRENINGSHANDLÄGGARE

Medlemsråd i Stockholm i november

Helgen 21–22 november träffades representanter från Unga SAK och nio lokalkommittéer på SAKS kansli i Stockholm för erfarenhetsutbyte och gemensamt arbete, ett möte som innebar både ett bokslut för 2015 och en uppstart för föreningsarbetet 2016.

Under helgen diskuterade de totalt 20 deltagarna bland annat säkerhetsläget i Afghanistan, risken för biståndsavräkningar och hur flyktingsituationen påverkar medlemsrörelsen. Men framför allt lades mycket tid på att skapa synergieffekter i medlemsrörelsen. Viktiga steg togs också i utvärdering av kommunikation och årsmötet.

TEXT OCH FOTO: FILIPPA ALMLUND

Skånsk Afghanistanvecka

Den 16–20 november arrangerade lokalkommittéerna i Malmö och Lund för andra året en Afghanistanvecka. Genom föredrag, utställningar och musik i Malmö, Lund, Trelleborg och Kristianstad visades landet, dess folk och historia fram. Man drog även in en del pengar till verksamheten i Afghanistan. Evenemangen var välbesökta, och arrangörerna nöjda.

– Det var roligt att träffa många nya människor och att kunna ge en annan bild av Afghanistan än den som man får i medierna, säger Ilse Wahlroos från Lunds lokalkommitté.

Hans Rosling och Loreen.

Foto: Björn Lindh

Hans Rosling: "Att inte satsa på Afghanistan vore korkat"

HANS ROSLING VAR HUVUDATTRAKTION när Svenska Afghanistanstankommittén arrangerade ett seminarium den 9 november i Stockholm. Under rubriken "Afghanistan och framtiden" talade Rosling om landets utvecklingsläge i en global kontext. Med sin sedvanligt underhållande föredragsstil fick Rosling publikens uppmärksamhet när han med statistik och rörliga grafer visade att utveckling är möjlig och har lyckats i många andra länder, som tidigare var i samma svåra läge som Afghanistan är nu. Roslings slutsats är att det smartaste den rika världen kan göra är att satsa ordentligt just på ett land som Afghanistan. Han gick också hårt åt de signaler om stora biståndsavräkningar som kommit från regeringen under hösten, på grund av de ökade kostnaderna för flyktingmottagning, och hotade att kedja fast sig vid finansdepartementet om anslagen till Afghanistan rörs.

Loreen framträdde också vid evenemanget – dels i samtal med journalisten och Afghanistan-kännaren Lasse Bengtsson, där hon fick berätta om sitt engagemang för Afghanistan och Svenska Afghanistanstankommittén, dels framförde hon sin låt "I'm In It With You". Från Svenska Afghanistanstankommittén medverkade Anna-Karin Johansson, generalsekreterare, och Bengt Kristiansson, vice ordförande.

Hans Roslings föredrag går att se i efterhand på Youtube, "Hans Rosling om Afghanistan". Länk dit finns på SAKs hemsida, www.sak.se/nyheter.

Tack!

"Människorna i Afghanistan har det svårt just nu." Så inledde jag ett givarbrev i oktober. Och vi har märkt att många medlemmar och givare har reagerat på situationen i Afghanistan. Ni har ställt upp när det är som svårast. Med gemensamma krafter kommer vi alla fortsätta det viktiga arbetet att stödja Afghanistans folk. 2015 har ni verkligen gjort det. Stort TACK!

Anna-Karin Johansson

Anna-Karin Johansson
Generalsekreterare, SAK

Medlemsintervjun

Elisabet Amcoff har varit aktiv i Göteborgs lokalkommitté i mer än ett decennium och kommer aldrig ge upp hoppet om Afghanistan.

Varför blev du engagerad i Afghanistan?

Den första gången jag träffade afghaner var när jag jobbade som SFI-lärare i Malmö. Utifrån deras sätt att vara och deras berättelser om sitt hemland blev jag intresserad och ville veta mera. När jag sedan flyttade till Göteborg upptäckte jag SAK. Då kändes det väldigt naturligt att bli medlem för att få mer kunskap och kanske kunna hjälpa till.

Hur ser ditt engagemang ut? Varför just SAK?

Jag har valt att engagera mig i SAK för jag har förtroende för SAKs sätt att arbeta. Jämfört med andra organisationer så har det varit lätt att få kontakt med kansliet, när jag har letat efter aktuell information om SAKs arbete. Jag har även kunnat få direktkontakt med kansliet i Kabul. Det har varit särskilt viktigt för mig när jag skrivit motioner till SAKs årsmöten. Och man lär känna engagerade människor, inte minst afghaner.

Du har gjort din egen väska med SAK-motiv på, vad brukar du få för reaktioner på den?

Jag märker att många läser vad som står, men de säger inget... (de är ju svenskar). Jag sydde väskan för jag tycker det är viktigt att vi syns tydligt. Numera klarar jag inte att gå med bössor eller demonstrera, eftersom jag haft en stroke. Så jag försöker vara aktiv på andra sätt, som att skriva motioner och informera om SAK på olika sätt.

Vad har varit det mest givande under din tid i SAK?

Möten med människor! Framför allt med afghaner som bor i Sverige eller när SAKs afghanska personal från Kabul är på besök. Ett möte som var extra intressant var med SAKs förre utbildningschef – även jag har ju en pedagogisk bakgrund.

Varför är det viktigt att fortsätta stödja Afghanistan?

Därför att många afghaner nu börjat tappa hoppet. Jag har varit så imponerad över det hopp som afghanerna har visat under alla år av krig. Vi måste nu tydligt visa att vi inte gett upp om en bättre framtid för Afghanistan. Vi måste vara tydliga i Afghanistan, men även mot makthavare i Sverige.

TEXT: FILIPPA ALMLUND

Foto: privat

3 tips till aktiva!

1. Försök att lära dig förstå Afghanistans historia och kultur (det är ett spännande pussel som aldrig tar slut).
2. Lär känna afghaner i Sverige, de bär på så många berättelser.
3. Visa tydligt att du som SAK-medlem inte tappat hoppet om Afghanistan. Våga hoppas!

På gång:

People That Matter i Södertälje i januari

Den 8 januari och tre veckor framåt visas utställningen People that matter på stadshuset i Södertälje. Den 8/1 kl 12.30 hålls invigning, där SAKs generalsekreterare Anna-Karin Johansson talar. Andra arrangemang runt utställningen planeras till tisdagarna 19 och 26 januari.

Utställningen består av fotografier tagna av afghanska flickor och kvinnor mellan 13 och 31 år, i Mazar-e-Sharif. De fick en grundläggande fotoutbildning och uppdraget att berätta om sin vardag i bild. De flesta hade aldrig hållit i en kamera förut.

Denna populära utställning turnerar runt landet och kan lånas gratis hos Svenska Afghanistankommittén.

Ett litet barn ska hämta vatten hos grannen, för hennes familj har inte vatten i sitt eget hus.

Foto: Farishta.

Nomineringsdags!

Helgen den 28-29 maj 2016 håller SAK sitt årsmöte. Valberedningen har nu påbörjat sitt arbete. Vi uppmanar alla lokalkommittéer och medlemmar att komma in med nomineringar (förslag) till de förtroendeuppdrag som ska tillsättas, d v s styrelseledamöter och föreningsrevisorer.

Gå gärna in på hemsidan (www.sak.se) och se vilka som idag sitter i styrelsen. Här finns också protokollet från årsmötet som visar vilka ledamöters mandatperiod som går ut i år. De senaste riktlinjerna för valberedningens arbete kan fås via kansliet. I dessa finns information om vilka kompetenser som ledamöterna bör ha.

Nomineringar ska för att behandlas av valberedningen vara denna tillhanda **senast den 1 mars** (stadgarna §4.3). Skicka era

nomineringar skriftligt till Ilse Cort Wahlroos som också svarar på frågor om valberedningens arbete. Vi behöver uppgift om för- och efternamn samt kontaktuppgifter till den person du nominerar. Motivera varför personen blir nominerad. Vederbörande bör om möjligt vara tillfrågad.

I valberedningen ingår Ilse Cort Wahlroos, Lena Hjelm-Wallén, Anders Davidson, Anna Fayeq och Hamed Abbasi.

För valberedningen,
Ilse Cort Wahlroos (sammanställande)
E-post: ilse.wahlroos@telia.com
Tel: 0733 25 44 81

Årsmöte i SAK Stockholm
8 februari kl 18.00
På SAKs kansli,
Malmgårdsvägen 63.
Mer info och material på
www.sak.se/stockholm

Sista ordet.

KAN NI FORTSÄTTA ETT meningsfullt arbete i Afghanistan? Hur gör ni?

Den frågan får jag allt oftare. Bakgrunden är självklart den oroande utvecklingen i Afghanistan, med en många gånger handlingsförlamad regering, en svag statlig administration, en ekonomi i fritt fall och en allt sämre säkerhetssituation.

Ja, hur gör de, SAKs personal i Afghanistan? Hur gör lärarna, sjuksköterskorna, de som levererar medicinen, ortopedteknikerna, de som engagerar sig i de lokala organisationerna?

De tar risker. De är envisa. De anpassar verksamheterna. De ställer krav. De försöker se möjligheterna där media bara rapporterar problem. Självklart förtvivlar de ibland, en del orkar eller vågar inte fortsätta. Men tillräckligt många gör det.

SAK driver verksamhet i provinser där den beväpnade oppositionen är stark. Det är ofta i dessa områden som de mest utsatta lever, de som sällan får tillgång till resurserna som kanaliseras via städerna och de statliga strukturerna. Det är ofta mer komplext och krävande att arbeta där. Och just därför ännu viktigare.

De försöker se möjligheterna där media bara rapporterar problem.

Kollegerna i Afghanistan ställs inför många svårigheter – och hittar lösningar. Här är några exempel:

Tidigare i år ställdes krav från en lokal talibanledare i södra Afghanistan att SAK skulle stänga flickskolorna i ett distrikt. SAK vägrade – antingen ska även flickor få gå i skolan, annars stängs alla, var beskedet. Resultat: Alla barn fick fortsätta sin utbildning.

I staden Kunduz låg verksamheterna nere under några veckor i höstas när talibanerna intog staden. Men så fort det gick sattes allt igång igen: kontoret öppnade, skolor likaså, och verksamheten för att stötta personer med funktionsnedsättning drogs igång igen.

För att locka barnmorskor till de mest osäkra områdena erbjuds barnmorskor som tar tjänster där ett tillägg på lönen, deras män garanteras ett arbete, och de får fria hemresor ett antal gånger om året. På så sätt har de flesta av dessa tjänster nu tillsatts.

För att kontrollera vår verksamhet i områden där det ibland är svårt för vår personal att vistas anlitar SAK lokala personer som är väl förtrogna med området för att övervaka att verksamheterna bedrivs enligt de planer och den standard vi har satt upp.

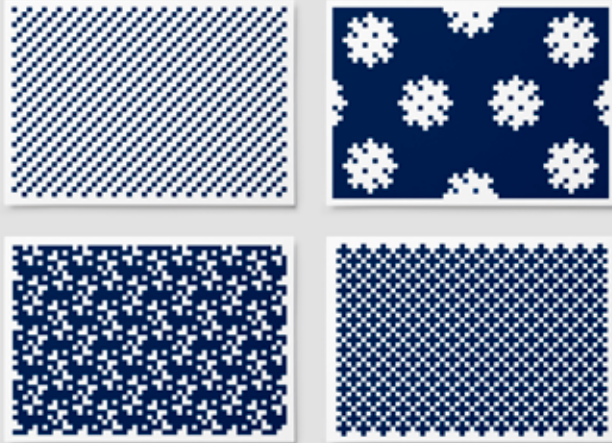
Så visst går det att fortsätta trots motstånd och svårigheter. Det är kämpigt, komplext och tar ofta mycket tid. Ibland går det inte, men oftast. Och vad vore egentligen alternativet?

Anna-Karin Johansson

Anna-Karin Johansson
Generalsekreterare, SAK

Läs Anna-Karin
Johanssons blogg –
www.sak.se/blogg

God Jul!

INFÖR JULEN HAR Stockholms lokalkommitté av SAK tagit fram en serie julkort och julklappsetiketter. Designern har utgått från olika former av snö, i stiliserad form, som samtidigt påminner om afghansk vävkonst. Köper du dem bidrar du till SAKs arbete i Afghanistan. Om du beställer genast och senast måndag 21/12 bör du få leveransen före julafton. Annars kommer det fler jular...

För 40 kronor får du åtta etiketter eller fyra julkort.

Maila din beställning samt namn, adress och telefonnummer till stockholm@sak.se så får du information om hur du kan betala via sms eller Swish.

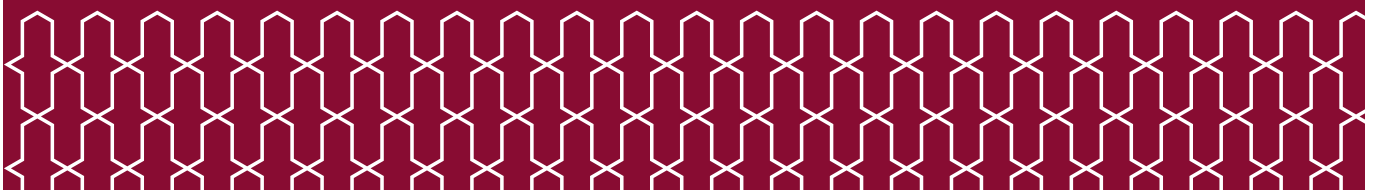
Du kan se fler bilder och hitta mer information på Stockholms lokalkommittés sidor på Facebook och www.sak.se/lokalkommittéer.

Gott Nytt År!

Vi behöver dig som medlem även 2016 – glöm inte att förnya ditt medlemskap!

Nästa nummer: ute 11 mars.
Manusstopp: 5 februari.

Svenska
Afghanistankommittén

Utbildning är nyckeln ut ur fattigdom – bygg skolor med Loreen

Stöd SAKs arbete med
utbildning i Afghanistan.
#ByggaAfghanistan
Swisha valfritt belopp till 9007808.

Pg 90 07 80-8
Bg 900-7808

www.sak.se